

ДІАЛОГ МУНІЦИПАЛЬНОГО ТА ПРИВАТНОГО СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ НА ШЛЯХУ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ РОЗУМНИХ ТЕРИТОРІЙ

Останніх два століття ознаменувались розвитком соціополісів, де проживає понад 60 % населення нашої планети. До 2050 року прогнозується, що урбанізація міст поглине до 75 % всього населення Землі.

Для ефективного керування економічним розвитком соціополісів необхідно використовувати інноваційні підходи. У світі отримують все більше поширення концепції розумних територій. Один з напрямів реалізації концепції – застосування розумних технологій у функціонуванні окремих територіальних утворень, зокрема, створення «розумного», «безпечного», «електронного» міста, функціонування якого передбачає зменшення споживання ресурсів, ефективне енергопостачання та утилізацію, розвиток сталої економіки, підвищення рівня життя населення. Муніципальне утворення як найменша адміністративно-територіальна одиниця будь-якої держави, будучи складним організмом, спроможне забезпечити вирішення окреслених вище завдань, використовуючи для цього свій соціально-економічний потенціал.

Технологія «розумне місто» (Smart city) представляє собою новий щабель розвитку муніципальних утворень, де міський простір і практично всі сфери життя людей безпосередньо пов'язані з сучасними інноваційними технологіями та розвиненою економікою.

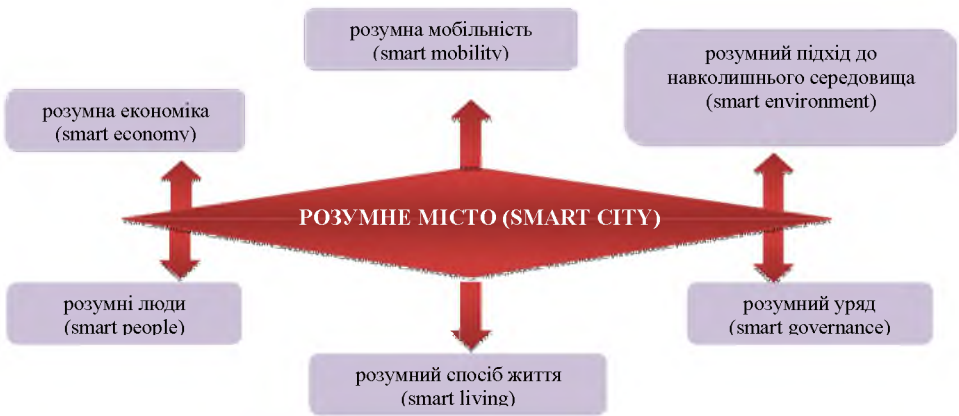
Саме системне впровадження цифрових технологій спроможне стимулювати розвиток відкритого (демократичного) суспільства, підвищувати продуктивність праці, сприяти економічному зростанню у муніципальному секторі економіки та покращувати якість життя громадян, створювати нові можливості та сферу, що визначає суть трансформацій – для кращого життя, роботи, творчості, навчання, відпочинку.

За даними сайту eu-smartcities.eu, сьогодні в європейських містах реалізуються близько тисячі різних проектів, пов'язаних з розвитком Smart city. Серед європейських муніципальних утворень понад 300 міст долучені до реалізації концепції розумних територій, з яких найбільше ініціатив припадає на скандинавські, іспанські та італійські населені пункти. Більшість проектів здійснюється під егідою приватних компаній, таких, як IBM або Cisco, частина – в рамках реалізованої Єврокомісією

програми Digital Agenda, а також – на рівні місцевих і громадських ініціатив [1].

Над дослідженнями розвитку «розумного міста» (Smart city) та визначенням особливостей взаємодії секторів муніципального господарства на засадах впровадження сучасних розумних технологій працюють багато університетів, дослідницьких центрів та лабораторій.

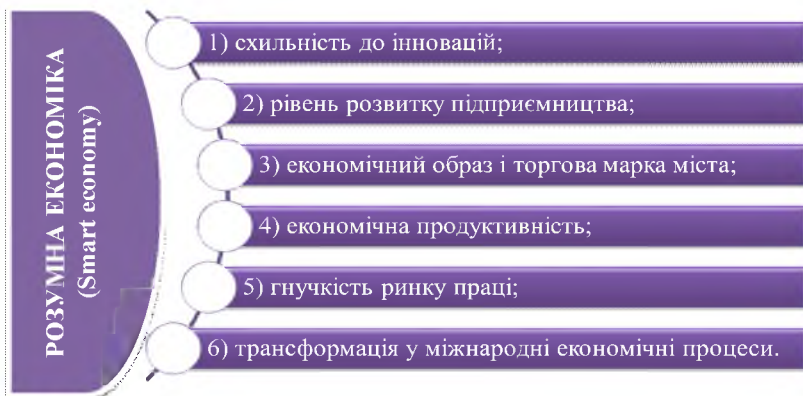
Лабораторія при Віденському технічному університеті виділила шість основних характеристик розумного міста, які сформовані завдяки взаємодії 31 фактора та 74 індикаторів, що дозволяють визначити вплив цих чинників щодо можливостей впровадження концепції розумних територій в межах окремого муніципального утворення (рис. 1) [2].

Рис. 2. Ключові характеристики європейського «розумного міста» (Smart city)

«Розумне місто» (Smart city) представляє собою новий щабель розвитку міського простору. Це міста, у яких практично всі сфери життя людей безпосередньо пов'язані з сучасними інноваційними технологіями та розвиненою економікою. Іншими словами, «розумне місто» (Smart city) – це міста майбутнього, проживання у яких є максимально безпечним і комфортним для мешканців.

Розумна економіка (Smart economy) характеризується шістьма основними факторами, визначальними ознаками якої є відкритість до трансформацій і рух у напрямі реалізації та впровадження концепції розумних територій (рис. 2) [2].

Рис. 2. Ключові чинники розвитку економіки «розумного міста» (Smart city) за версією IBM

У будь-якій країні муніципальний сектор, місцеве господарство й управління розвиваються в тій формі та мірі, в якій це потрібно суспільству та державі. За твердженням представників компанії IBM для того, щоб зробити муніципальне утворення розумним, муніципальний сектор економіки має розвиватися відповідно до правила трьох «І» (рис. 3) [3]:

Рис. 3. Правило трьох «І» розвитку муніципального сектора економіки «розумного міста» (Smart city) за версією IBM

По кожному з чинників виставляються свої оцінки, які потім безпосередньо впливають на визначення рівня розвитку «розумної економіки» або іншої характеристики в місті. Процентний розподіл частки значущості між факторами у всіх характеристиках однаковий. Через складність та неможливість зібрати дані за всіма чинниками у всіх містах,

деякі з них можуть не враховуватися.

Вочевидь, що «розумні міста» в Європі будуються не лише з ініціативи органів місцевого самоврядування, не є проектами виключно місцевої політики – вони є результатом ефективної співпраці муніципального та приватного секторів економіки за підтримки громадськості. Владні структури створюють відповідну юридичну базу, бізнес знаходить способи залучити інвестиції, громадяни активно включаються в розробку проектів і їх реалізацію. Таким чином, у міському середовищі реалізуються інновації, що допомагають заощадити ресурси, знизити рівень забруднення навколишнього середовища та підвищити соціальну згуртованість громадян, що призводить до будівництва стійкого і здорового суспільства [4, 5, 6].

Враховуючи європейський досвід, основними пріоритетами реалізації моделі Smart city в Україні є створення мережі «розумних» будівель, впровадження електронних технологій для вирішення інфраструктурних проблем, зокрема у ЖКГ і енергозбереженні, впровадження технологій е-врядування та системи електронного документообігу, застосування сучасних інформаційно-комунікаційних засобів для покращення надання соціальних послуг тощо [7].

За таких умов органам місцевого самоврядування вигідно використовувати співпрацю муніципального та приватного секторів міської економіки, у випадку якщо муніципальну владу більше цікавлять результати, а не засоби їх досягнення. При цьому місцеві органи влади повинні продовжувати відповідати за виконання таких умов, як гарантоване надання найважливіших послуг; доступ до послуги всіх верств населення за прийнятною ціною; справедливість стосовно різних верств споживачів; забезпечення мінімальних стандартів якості. Конкуренція й співпраця муніципальних та приватних підприємств у наданні послуг не суперечать одна одній. Успіх співпраці безпосередньо залежить від зобов'язань обох сторін. Основне завдання партнерів (муніципальних і приватних підприємств та підприємців) полягає в підвищенні якості послуг при збереженні за місцевими органами влади функції контролю та відповідальності [8].

Таким чином, економічне зростання окремого муніципального утворення є першочергово можливим завдяки енергоощадності, енергоефективності, збільшення продуктивності від використання цифрових технологій та створення цифрової економіки, що формує партнерські засади взаємодії муніципального та приватного секторів міської економіки.

Водночас, впровадження концепції розумних територій потребує комплексного дотримання принципів забезпечення економічної безпеки –

від збалансованості економічних інтересів усіх осіб, підприємств і секторів муніципального господарства до інтеграції локальної економічної безпеки з регіональною та державною економічною безпекою.

Бібліографія

1. Smart City Model [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.smart-cities.eu/model.html>
2. Rossi U., Vanolo A. The Urban Political Geographies: A Global Perspective / Ugo Rossi, Alberto Vanolo [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://books.google.com.ua/bookse>
3. Smart Cities: Definitions, Dimensions, Performance and Initiatives [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.researchgate.net/publication/267038770_Smart_Cities_Definitions_Dimensions_Performance_and_Initiatives
4. Hall P. Good Cities, Better Lives: How Europe Discovered the Lost Art of Urbanism / P. Hall. – London: Routledge, 2013 – 356 p.
5. Manzi T., Lucas K. Social Sustainability in Urban Areas: Communities, Connectivity and the Urban Fabric / T. Manzi, K. Lucas. – London: Routledge, 2010. – 256 p.
6. Hambleton R. Leading the inclusive city: Place-based innovation for a bounded planet / R. Hambleton. – London: Policy press, 2014. – 398 p.
7. Сучасна концепція «Розумного міста» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://infocom.uz/2017/02/18/koncepciya-smart-city-ot-a-do-ya/>
8. Модернізація суспільного сектору економіки в умовах глобальних змін / Монографія. За ред. д-ра екон. н., проф. А. Ф. Мельник. – Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка». – 2009 – 528 с.